

Turnera upita jednog neka gospođa, u čemu je tajna njegova tolikog uspjeha: „U radu,“ odgovori, „u radu.“

Engleski kritičar umjetnosti *Ruskin* reče: „Ne možete zamisliti koliko me je muke i truda stajalo, dok sam napisao one knjige, za koje se čini da su posve lagodno pisane.“ Kad ga je netko posjetio, pruži mu rukopis svog najnovijeg djela pa primijeti: „Pogledajte samo i jedva ćete naći rečenicu, koja bi ostala onakova, kakova je bila prvi put napisana.“ I uistinu, riječi su bile isprekrižane i dugima nadomještene, katkad su promijenjene čitave rečenice i tako je to bilo u čitavom rukopisu.

Spomenuti nam primjeri jasno pokazuju, kako su najveći govornici, pisci i umjetnici bili strpljivi i neumorni radnici. Za jednim su išli i oko toga su usredotočili sve svoje misli. Kolika je to razlika, kad pogledamo na ove velikane pa onda na mnoge današnje površne i rastresene pisce i umjetnike! Mnogi danas oru široko polje, ali brazde su im plitke pa je i žetva mršava.

Travnik.

N. Buljan D. I.

Katolički milijunaši*)

U prekrasnom dvorcu, što se ponosno kočio na povišem humku nad dolinom rječice Vée kraj gradića Ferté - Macéa (Orne) življase u drugoj polu minuloga vijeka dvoje ženidbenih drugova, Louis-André *Goupil* i žena mu Marija, rodena Lévéque. Imutak im se računao na dvadeset do trideset milijuna franaka. Pa ipak kraj tolikoga bogatstva, sred divne prirode, njihov zajednički život kan da će biti bez svrhe, bez radosti: Bog im nije dao djece. U drugu ruku njihovo je shvaćanje života bilo odveć visoko, da bi mogli nalaziti zadovoljstva u ispraznim svjetskim zabavama. I tako se sljedeći sklonost plemenita srca dadoše na dobrotvornost kršćansku, koja čuva imućnika od životne dosade, a nužnija je po osnovi Božjoj onome koji daje, negoli onomu koji prima.

I ako su gospodin i gospođa *Goupil* zajednički davali za dobrotvorne svrhe, opet je prema vani glavnu ulogu igrala gospođa *Goupil*. K njoj je hrlila sirotinja, najprije ona iz župe, a malo pomalo iz svega kraja.

Iz daleka uticali bi joj se i tajni siromasi. ljudi boljih pače i uglednih staleža, koje bi zadesila kakva nesreća. Svima je davala obilato. Spasila je na stotine obitelji. Gradila je crkve, osnivala i podupirala sirotišta i katoličke škole, slala velike svote bijednim kršćanima u Kitaju, Americi i drugamo

Ako iznosimo ovdje karitativni rad ovih uzornih katolika, nije to samo zbog eminentne važnosti ovakova djelovanja, u kojem odsijeva onaj pravi duh božanskoga Spasitelja, duh djelotvorne ljubavi

*) (J. Delbrel S. I.): *Suivez-moi!* str. 47-51.

k bližnjemu; mi hoćemo da napose istaknemo njihovu upravo roditeljsku brigu za svećenički podmladak. To dvoje divnih kršćana shvatahu svećeništvo onako uzvišeno, kako to mora svaki pravi kršćanin. Oni su jasno spoznali, da je svećenik nužni čuvar vjere, kreposti, da svećenik s Isusom spasava duše, da je svećenik najpoznatiji stup socijalnoga poretka. Abbé Turcan, bivši generalni vikar i rektor bogoslovnog sjemeništa séeskoga, piše (1888): „Gospođa je Goupil vidjela: broj se duhovnih zvanja smanjuje; bogati već ne daju Crkvi svojih sinova, jer je siromašna; svećenički podmladak daje kao u drevno doba puk, koji ne obiluje zemaljskim blagom. U svijetlu je vjere spoznala, da će veoma ugoditi Bogu, dade li mu službenika, koji će raditi za slavu njegovu. Njezin muž i ona imali bi od toga veliku korist: svećenici, kojima bi pomogli do svećeničkog zvanja, spominjat će ih se na oltaru i prizivati na duše njihove obilje milosti. Prožeta ovim mislima otkri svoju želju gospodinu Goupilu, a kako je i on bio istih misli, dade se ona na posao.“

Kad bi koji župnik našao dječaka darovita, čista, veledušna, koji je imao volju da se posveti Bogu u službi oltara, a roditeljima ne dotjecahu sredstva za dugo školovanje, trebalo je samo pokucati na vrata gđe Goupil, koja u ovakom slučaju ne bi molitelja nikad odbila. Imala je poseban registar s natpisom „Séminaristes,“ gdje bi bilježila molbe i darove. Da čitatelj bar donekle vidi, kolike je dimenzije postigla akcija te apostolske duše, napomenut ćemo samo nešto iz registra: za samu godinu 1888., u kojoj je i umrla, niže se trista i pet imena aspiranata duhovnoga staleža; od tih je prvih mjeseci 240 dobilo blizu 28.000 hiljada franaka. Uzmemo li na um, da je gospođa Goupil vršila tu bogumilu akciju tridesetak godina, onda ćemo lako pristati uz biografa njezina, koji veli: „Crkva joj duguje na stotine svećenika.“

Zanimiv je taj registar! Poput majke brinula se i za razne potrebe svojih šticenika, koje je uzdržavala sasvim ili djelomice. Evo na pr. jedan stupio u bogosloviju, ona mu naovavlja talar (mantiju); drugi je zaređen za podđakona, valjalo mu dati brevijar; treći nije imao sredstva za mladu Misu, ona ih namače, i t.d. I za zdravlje se svojih dragih šticenika brinula: svjedoče to računi ovoga dragocjenog registra.

Današnje doba zahtijeva od svećenika visoku obrazovanost; svećenik, koji hoće da s većim uspjehom brani i širi carstvo Kristovo, mora sa svetošću spojiti znanje, jer znanje je moć. U prvom redu svećenik mora da je dobro upućen u teologiju, a mora uvijek da bude i onakih, koji uz teologiju vladaju još kojom profanom strukom. Zato se hoće viših nauka, dakle redovito polazak sveučilišta. Gđa Goupil, kako je bila inteligentna kršćanka, shvatila je zarana i ovu potrebu pa je obilato podupirala one klerike i svećenike, koji bi se dali na više nauke. U tu je svrhu na pr. otvorila račun katoličkim sveučilištima u Parizu i Lilleu.

Lažno je dokučiti, koliko je posla zadavala skrb za tolike šticenike. Čitavu, vrlo opsežnu korespondenciju vodila je sama i nikad nije htjela pristati na to, da joj se ovaj teret olakša. Često bi radila u kasnu noć. Odricala se vrlo često i slatke radosti, što bi je osje-

ćala u kolu rodbine, što bi se skupljala kod nje.

Dne 26. listopada 1888. u dobi od šezdeset i sedam godina, pošto je dala Bogu toliko svećenika, pođe da primi nagradu iz ruku vječnog svećenika . . .

Gospodin Goupil ostavši sam nastavi djelo, oko kojeg je radio tridesetak godina u krasnom skladu sa plemenitom si ženom. Što je rečeno za njegovu ženu, moglo bi se gotovo reći i o njemu. Pun apostolskoga duha sudjelovao je u premnogim katoličkim akcijama, no najmilije i najzaslužnije mu je djelo bilo — rad za svećenički podmladak. Umro je bogoljubno 13. rujna 1895. u osamdesetoj godini vijeka svoga.

*

Hrvatski je narod danas u takom položaju, da mu u nedalekoj budućnosti prijeti vjerska katastrofa: dok vjerske potrebe danonice rastu, svećeničkog podmlatka imamo sve manje. Crkva je glasovitom jednom „reformom“ osiromašjela i ne može više davati potpune opskrbe aspirantima i kandidatima duhovnoga staleža. Oni koji vedre i oblače, prikraćuju katoličku Crkvu. Na vjernicima je dakle da se podvrgnu ovom najnužnijem porezu, Isusovu porezu, i pomognu oskudnoj mladeži do službe oltara.

M. V.

Dr. Konrad Martin, zatočnik slobode (1812 — 1879).

Zanimivo bi i veoma poučno bilo približe promotriti razvoj velikoga ovoga muža u mladosti njegovoj, no morat ćemo se zadovoljiti tek nekim najnužnijim biografskim podacima, amo što ne smijem ctimati tijesni prostor „Života“ drugim, poštovanim suradnicima, a onamo, što će nas hrvatske katolike u današnjim prilikama osobito i najviše zanimati onaj dio Martinova života, koji je daleko odmakao od mladenačkoga doba, a u kojem je veličina njegova zasjala u svem sjaju svojem.

Konrad Martin rodio se 18. svibnja 1812. u Geismaru blizu Heiligenstadta u Pruskoj od dobrih katoličkih roditelja. Sa osamnaest godina počeo učiti teologiju u Münchenu (1830), gdje je tada bilo žarište kršćanske znanosti u Njemačkoj (Goerres, Allioli . . .). Nastavio je nauke u Würzburgu i već se spremao da doktorira, kad pruska vlada zabrani đacima pruskim polaziti sveučilišta würzburško, erlangensko i heidelberško. Martin ode u Münster, gdje poluča doktorsku čast. Disertacija mu je bila „O Petrovu dostojanstvu.“ Već se iz izbora disertacijske radnje mogao vidjeti smjer, kojeg će se budući biskup držati u teškim borbama dogmatskim i crkvenopolitičkim, koje su tresle Njemačkom sve do kraja tako zvanoga kulturnoga boja („Kulturkampf“).